

treball

NÚM. 185 · NOVEMBRE 2009 · PREU: 1,05€

Stop canvi climàtic

BCN-Copenhagen'09. Última oportunitat

STOP CANVI CLIMÀTIC

BCN-COPENHAGEN'09. ÚLTIMA OPORTUNITAT

El dilluns 2 de novembre va començar a Barcelona la darrera ronda de negociacions abans de la Cimera del Clima organitzada per Nacions Unides, que se celebrarà a Copenhagen a principis de desembre.

Des d'ICV creiem que estem davant de la darrera oportunitat real que té la humanitat per fer front al canvi climàtic. El canvi climàtic és el símptoma més evident, més estès i més socialment acceptat de la insostenibilitat del model econòmic imperant i és, juntament amb la injustícia social i la proliferació nuclear, una de les amenaces més importants que ha d'afrontar el conjunt de la humanitat.

Ja fa temps que la teoria del canvi climàtic -la conseqüència més terrible de l'acumulació de gasos d'efecte hivernacle a l'atmosfera- va traspasar els cercles del món científic per convertir-se en un dels elements centrals del debat polític a tots els nivells, encara que fos al principi negada, després relativitzada i, encara avui, minimitzada per molts "experts" propers als oligopolis del petroli. El fet que actualment el debat polític estigui situat, encara que amb moltes dificultats, amb la lluita contra el canvi climàtic ha estat fruit de la combinació, d'una banda, de les evidències incontestables com la rapidesa en la desaparició de moltes glaceres i, d'una altra, del treball perseverant de multitud de científics, de moltes organitzacions socials i, a nivell polític, dels partits verds, entre els quals Iniciativa per Catalunya Verds.

La lluita contra el canvi climàtic és per a Iniciativa Verds no només una obligació, un deure que tenim com a societat amb el planeta i, especialment, amb les generacions presents i futures, sinó una oportunitat. Una oportunitat real i necessària, no de redreçar el model econòmic capitalista que alguns veuen com a immutable, sinó de canviar-lo radicalment. Una oportunitat de canviar els motlles profunds, les autèntiques arrels materials del model imperant tot aprofitant, d'una banda, la consciència cada cop més estesa dels múltiples i nombrosos "desajustos" socials (la idolatria del consumisme com a font única del benestar, l'acceleració permanent com a "normalitat", la incompatibilitat familiar i laboral, etc.)

El canvi climàtic és el símptoma més evident, més estès i més socialment acceptat de la insostenibilitat del model econòmic imperant.

La lluita contra el canvi climàtic és per a ICV una oportunitat real i necessària, no de redreçar el model econòmic que alguns veuen com a immutable, sinó de canviar-lo radicalment.

Cal una revolució energètica i ambiental que té fonamentalment tres potes, totes elles igual de necessàries i importants: consumir menys energia, consumir-la de forma més eficient i produir-la de fonts renovables.

i econòmics (els moviments internacionals de diners sense control, el paper d'institucions com l'FMI, el Banc Mundial, etc.). D'altra banda, aprofitant l'immens coneixement científic i tècnic i adreçant-lo cap a la consecució d'unes noves bases materials de l'activitat humana. En definitiva, l'oportunitat d'impulsar un "New Green Deal", un nou paradigma econòmic.

La base d'aquesta proposta, d'aquesta transformació, d'aquesta lluita contra el canvi climàtic passa, en primer lloc, per posar en marxa una autèntica revolució energètica i ambiental que té fonamentalment tres potes, totes elles igual de necessàries i importants: consumir menys energia, consumir-la de forma més eficient i produir-la de fonts renovables. Les demandes per portar urgentment a la pràctica aquesta revolució són ja generalitzades (fins i tot l'Agència Internacional de l'Energia considera que les emissions dels grans productors han de tocar sostre abans del 2020) i les propostes per a dur-les a terme estan a sobre de les taules dels governs (un recent estudi de la Fundació Heinrich Böll, la fundació dels Verds Alemanys, demostra que totes les necessitats d'energia elèctrica a Europa poden ser satisfetes amb fonts renovables).

És per aquesta doble evidència -el canvi de model és necessari i és possible-, que des d'Iniciativa per Catalunya Verds entenem que la Cimera de Copenhagen (i la seva preparatòria a Barcelona) ha de ser un punt d'inflexió. Un punt d'inflexió perquè cap país deixi d'estar compromès en aquest esforç, un punt d'inflexió en la velocitat del canvi i un punt d'inflexió en la profunditat del mateix. Per aconseguir-ho és de vital importància que els estats sentin la veu, les propostes, els compromisos de totes les forces polítiques (els partits verds per antonomàsia), forces territorials (països sense Estat, regions, ciutats i viles), forces socials (entitats ecologistes, sindicals, moviments socials, de cooperació) i forces econòmiques capdavanteres en aquesta lluita.†

EN AQUEST SENTIT, ICV EN TANT QUE PARTIT VERD EUROPEU I EN TANT QUE RESPONSABLE DE LA POLÍTICA MEDIAMBIENTAL DE CATALUNYA:

- Proposa que l'acord mundial de Copenhagen senyali el 2015 com a límit en el creixement d'emissions i a partir d'aquest any s'ha de produir una disminució que porti a la reducció del 80% de les emissions de l'any 1990 al 2050.

- Demana que l'anomenada "opció nuclear" -en realitat una no opció- sigui excloua de qualsevol programa de lluita contra el canvi climàtic i, a nivell europeu, la revisió del tractat de l'Euratom per suprimir el tractament preferent de l'energia nuclear.

- Exigeix l'abandonament en els països industrialitzats de qualsevol ampliació o nova instal·lació de plantes de producció energètica basades en el carbó o en els anomenats agrofueus.

- Demana a la Unió Europea que, tal i com han acordat recientment els ministres de Medi Ambient, s'assoleixi realment una reducció del 40% l'any 2020 i del 90% l'any 2050 de les seves emissions de gasos hivernacle (nivell comparatiu 1990) i per això, reclama la redacció de plans d'acció renovats cada 10 anys fins a aquella data.

- Exigeix que la UE compleixi la seva promesa feta a la cimera de l'ONU sobre el clima a Bali, el novembre del 2008, d'augmentar les ajudes als països europeus per a usos ambientals i valora aquest ajut en 35.000 milions anuals d'aquí al 2020.

- Exigeix a la futura Presidència espanyola l'impuls decidit de la creació d'ERENE (Comunitat Europea per a les Energies Renovables).

- Exigeix al govern espanyol tornar al compromís inicial amb Kyoto de no augmentar per al període 2008-2012 les seves emissions un 15% respecte a l'any base.

- Valora positivament la decisió de la Comissió Europea d'incorporar a la seva delegació representants del Comitè de les Regions com a representants de les regions i ciutats europees, actors claus i imprescindibles per aconseguir els objectius senyalats i, per tant, demana que s'aprofundeixi en aquest camí a l'hora de plasmar objectius i prendre decisions executives.

- Reafirma el seu compromís amb la lluita contra el canvi climàtic a través de tots els seus nivells institucionals. Un compromís que s'inicia amb les primeres accions dels ens locals -Barcelona com a capdavantera-, que va continuar amb l'Àrea de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona, amb l'impuls decidit de l'elaboració de les Agendes Locals 21, i que és liderat avui per la Conselleria de Medi Ambient i Habitatge a través del Pla de Mitigació del Canvi Climàtic 2008-2012, elaborat amb un procés participatiu exemplar: la Convenció Catalana contra el Canvi Climàtic, que té en la creada Oficina Catalana del Canvi Climàtic i la Comissió Interdepartamental els seus principals instruments polítics.

PACTE PER A LES INFRAESTRUCTURES

LA LLUITA CONTRA EL CANVI CLIMÀTIC

Un dels principals objectius d'ICV-EUiA en la negociació del Pacte Nacional per a les Infraestructures va ser introduir tot un seguit de condicionants i de prioritats que permetessin començar a canviar el model urbanístic, territorial, energètic i ambiental del país.

Salvador Milà

Portaveu d'Infraestructures del grup parlamentari d'ICV-EUiA

Aquest objectiu tenia com a finalitats: passar del predomini absolut del transport privat a la prioritat del transport públic i ferroviari, tant de passatgers com de mercaderies; passar de l'oblit de les infraestructures ambientals en aigües i residus, a donar prioritats a aquelles associades a la nova cultura de l'aigua i a nous enfocaments en matèria de reducció, recuperació i reciclatge de residus; passar de la ineficiència i el malbaratament energètic a un model més apropiat a les exigències de la sostenibilitat.

A ningú no se li escapa que aquest canvi de paradigma en la planificació i gestió de les infraestructures de Catalunya no és un valor assumit per la majoria de forces polítiques –ja sigui dins com fora del govern– ni molt menys pels sectors empresarials. En aquest context difícil, cal dir que uns bons aliats nostres van ser els compromisos i els objectius adoptats en el marc del Pla català de lluita contra el canvi climàtic i, en especial, en els programes de reducció d'emissions resultants del transport i la mobilitat, dels sectors difusos i en general de l'energia.

Així, amb l'acció combinada del Departament de Medi Ambient i Habitatge, del nostre grup parlamentari i de CCOO –sense oblidar les aportacions de l'Associació per la Promoció del Transport Públic, malgrat que finalment no s'afegís al Pacte per les seves insuficiències–, vàrem aconseguir que entre els criteris condicionants del desplegament de les actuacions previstes en el Pacte hi figurés de forma destacada el condicionar el conjunt de les polítiques en infraestructures a l'assoliment dels objectius del Pla català de lluita contra el canvi climàtic, així com al que resulti dels processos d'avaluació ambiental estratègica, en què els factors ambientals i de lluita contra el canvi climàtic tenen un gran pes segons la nova legislació.

En la mateixa línia, cal destacar com a èxit el que per primera vegada en un document relatiu a infraestructures s'hagi incorporat el concepte de planificació i execució dinàmiques; és a dir, preveure que la gestió dels serveis vinculats a les infraestructures, la seva evolució i els efectes dels plans de gestió siguin elements condicionants de les mateixes. Això resulta especialment important a l'hora de preveure que ben segur podrem condicionar, limitar o redimensionar moltes infraestructures ara previstes a partir d'uns bons resultats en la gestió de la demanda, amb l'aplicació d'instruments ja aprovats i que hi ha el compromís de potenciar, com ara, el pla de transport de viatgers, la integració tarifària de Catalunya, els plans d'accessibilitat als polígons d'activitat que impulsen els sindicats i alguns municipis; el foment de la intermodalitat; el canvi de funció dels peatges, que passen de mers instruments recaptatoris i de finançament a ser utilitzats de forma selectiva com a elements de gestió de mobilitat; l'increment del transport de mercaderies per ferrocarril; o l'aplicació de l'"eurovignette" com a taxa sobre el transport de llarga distància de mercaderies, que permetrà a mitjà termini increments substancials en el transport de mercaderies per ferrocarril i per mar, dos modes amb un impacte menor i una eficiència major.

Des del primer moment, vàrem insistir en què a l'hora d'executar el Pacte d'Infraestructures i els projectes resultants s'establissin prioritats temporals en les inversions, de forma que es visualitzi el canvi de prioritats a favor del transport públic i el ferrocarril. En aquest sentit, hem aconseguit que entre les resolucions aprovades pel Parlament de Catalunya en el recent debat de política general hi figurés com a mandat al govern per a l'exercici 2010 donar prioritats pressupostària a les inversions en infraestructures i serveis, que afavoreixin el transport públic, els modes de mobilitat sostenible i la seguretat viària. També figura en el Pacte el compromís de promoure i impulsar mesures que incentivin la utilització de vehicles energèticament més eficients i menys contaminants.

I en matèria d'energia, tot i les resistències, estem contents que hi figurés la prioritats d'incrementar el pes de les fonts d'energia renovables en la generació d'energia; la diversificació de les fonts de producció d'energia; el deure de reduir les emissions contaminants a l'atmosfera, l'objectiu d'instal·lar 4.500 MW en règim especial; és a dir, parcs eòlics, centrals cogeneració, fotovoltaïques, etc. i d'afavorir el desenvolupament de la generació distribuïda d'energia elèctrica amb fonts renovables, en eliminar les barreres d'entrada que dificulten la connexió de les petites instal·lacions a la xarxa elèctrica.

EDITORIAL

L'ÚLTIMA OPORTUNITAT

El mesos de novembre i desembre seran clau per al futur del planeta. De la cimera de Nacions Unides que se celebrarà el proper més de desembre a Copenhagen n'haurien de sorgir els compromisos de la comunitat internacional per fer front al canvi climàtic.

És cert que en la darrera dècada hem avançant enormement en la constatació de l'existència del canvi climàtic i que és l'acció humana el seu principal causant. Aquests avenços s'han produït gràcies a l'acció conjunta de la comunitat científica, de les organitzacions ecologistes i els moviments socials, i en el camp de la política dels partits verds i a Europa de la mà del Partit Verd Europeu, del qual ICV en forma part.

Avui aquells qui negaven, o neguen, el canvi climàtic són considerats com a opinions marginals en el debat científic, social i polític i els interessos que representen, sovint lligats a les indústries que emeten més gasos d'efecte hivernacle, han estat desemmascarats.

Malgrat aquests avenços, avui encara tenim el repte d'impulsar de manera decidida polítiques contra el canvi climàtic que permetin aconseguir l'objectiu fixat pel Panell Intergovernamental sobre el Canvi Climàtic de no superar un augment de dos graus la temperatura del planeta. Són molts els governs i els polítics que han assumit l'existència del canvi climàtic i les seves conseqüències, no només ambientals sinó també socials, però encara rebutgen impulsar mesures concretes per fer-hi front, especialment si aquestes mesures posen en qüestió el model de creixement que el sistema econòmic neoliberal ha construït en els darrers trenta anys.

Són les mateixes dificultats amb què les polítiques de canvi de model impulsades per ICV topen amb els poders fàctics, mediàtics i polítics a Catalunya on sovint la dreta, i a vegades malauradament els socis de govern, acusen ICV d'aturar el país quan es posen en marxa mesures concretes de lluita contra el canvi climàtic.

Avui som, probablement, davant la darrera oportunitat que tenim per fer front a l'escalfament global. Quina millor manera de demostrar a la societat la utilitat de la política, que oferir un horitzó viable per al planeta i per al conjunt de la humanitat.

treball

ANY 18 - NÚM. 185 - NOVEMBRE 2009

DIRECTOR: David Cid

CONSELL DE REDACCIÓ:

Pep Altayó, David Cid, Sergi de Maya, Marc Giménez, Jesús Hernández, Gabriel Losada, Marta Martínez, Marta Ribas i Anna Sanz.

CORRECCIONS: Mercè Canals

MAQUETACIÓ: Enriquer Esteve

FOTOS: Enriquer Esteve i Departament de Comunicació d'ICV

COL·LABOREN EN AQUEST NÚMERO:

Salvador Milà, Frederic Ximeno, Sergi Alegre, Raül Romeva, Dones amb Iniciativa i Imma Mayol

REDACCIÓ: Ciutat, 7 08002 Barcelona

TEL.: 93 301 06 12 FAX: 93 412 42 52

CORREU ELECTRÒNIC: treball@iniciativa.cat

WEB: <http://www.iniciativa.cat>

IMPRESSIÓ: Rotimprès

DIPÒSIT LEGAL: B-36.406.91

EDITA: Fundació Nous Horitzons (NIF: G-60193331)

Treball no es responsabilitza necessàriament de les opinions que expressen els articles signats

El canvi de paradigma en la planificació i gestió de les infraestructures de Catalunya no és un valor assumit per la majoria de forces polítiques.

Hem insistit en què a l'hora d'executar el Pacte d'Infraestructures i els projectes resultants s'establissin prioritats temporals en les inversions, de forma que es visualitzi el canvi de prioritats a favor del transport públic i el ferrocarril.

El pla permetrà a mitjà termini increments substancials en el transport de mercaderies per ferrocarril i per mar.

LA LLUITA CONTRA EL CANVI CLIMÀTIC. NOU HORITZÓ 2020

CINC EIXOS PER A L'ACORD DE COPENHAGEN

En el full de ruta de Bali, fa gairebé dos anys, la comunitat internacional es va comprometre a arribar a un acord a Copenhagen a finals de 2009, que assegurés l'acció per a la reducció de gasos amb efecte hivernacle i donés continuïtat i intensifiqués fins al 2020 els compromisos del Protocol de Kyoto -vigent entre 2008 i 2012-.

Frederic Ximeno
 Director General de Polítiques Ambientals
 de la Generalitat de Catalunya

El punt de partida

Per tant, avui estem parlant de futur sense oblidar que, alhora, estem en ple procés d'acompliment d'objectius de Kyoto. L'objectiu global del primer període estableix l'obligació de reducció d'un 5% de les emissions en relació al 1990 per part dels països industrialitzats i l'obligació d'inventariar les emissions a la resta. És ben conegut per tothom que la UE ha liderat aquest procés i que, tot i amb dificultats, està, en conjunt, en el camí d'assolir els seus objectius per a Kyoto.

També és ben conegut que els EUA, el primer emissor mundial (25% del total), no ha ratificat aquest primer acord i, per tant, no s'ha autoimposat obligacions de reducció. També és conegut el canvi de posicionament de la nova administració americana en aquesta qüestió. Potser menys coneguda, per recent, però igualment important, és el canvi de posicionament de la nova administració japonesa, que tot i haver ratificat el protocol de Kyoto, fins ara era reticent a intensificar esforços.

En els processos d'inventaris comparables també s'ha posat de manifest que la Xina el 2008 ha superat els EUA com a primer emissor mundial de gasos amb efecte hivernacle en valors absoluts (25% del total), tot i que encara està lluny en termes d'emissió per càpita.

El full de ruta de Bali, a més del calendari, estableix tres premisses bàsiques que voldria destacar: a) els països industrialitzats hauran de fer un esforç superior en aquest segon període i a llarg termini, en la línia que estableix l'informe del grup d'experts (reducció entre el 25% i 40% d'emissions per al 2020 i el 80% - 95% el 2050); b) també estableix que les economies emergents hauran de fer esforços, com a mínim voluntaris, però verificables i efectius per a la reducció d'emissions, sempre que s'asseguri una transferència tecnològica i de recursos també verificable i eficient; c) en tercer lloc, també reconeix la necessitat de donar suport als països en desenvolupament per tal que puguin adaptar-se als efectes del canvi climàtic.

Els països industrialitzats hauran d'impulsar una reducció de gasos amb efecte hivernacle entre el 25% i 40% d'emissions per al 2020 i el 80% - 95% el 2050.

No és només ambiental sinó que té una important repercussió en la governança mundial i en un canvi profund del model econòmic, amb efectes evidents sobre qüestions geopolítiques, alimentàries o de la distribució de recursos energètics i materials.

Francesc Baltasar, durant la Convenció Catalana del Canvi Climàtic de l'any 2007

Foto: Departament de Medi Ambient

A grans trets aquest és el punt de partida. Aquests dos anys de treballs en el si de les Nacions Unides han estat molt productius. S'han establert el marc de treball, s'han posat sobre la taula els diversos instruments operatius. També s'han marcat les línies vermelles i la diversitat d'expectatives i opcions. Ara cal, però, tancar l'acord. És una evidència que la situació és diferent que la de fa deu anys. En primer lloc, perquè el missatge dels experts és molt més contundent en el seu quart informe de 2007: el canvi climàtic és inequívoc, d'origen humà i cal reduir-ne les causes de manera intensiva. En segon lloc perquè també són més clares les causes i els efectes que ja es deixen sentir. I en tercer lloc, i això és molt fonamental per comprendre la dificultat de l'acord, estem davant d'un acord que no és només ambiental sinó que té una important repercussió en la governança mundial i en un canvi profund del model econòmic, amb efectes evidents sobre qüestions geopolítiques, alimentàries o de la distribució de recursos energètics i materials. És a dir, afecta fortament la governança mundial.

Objectius ambiciosos a curt termini

És per això que les negociacions no han estat ni són fàcils. Hi ha quatre eixos llargament debatuts i on cal ara prendre decisions compartides. En primer lloc, cal que els països industrialitzats fixin objectius ambiciosos de reducció. La Unió Europea ha fet ja un pas determinant. Queda per veure el posicionament final dels EUA. El projecte de llei Waxman-Markey va ser aprovat per la Cambra de Representants el passat mes de juny i resta ara l'aprovació al Senat. Estableix un compromís de reducció del 17% de les emissions dels nord-americans el 2020 respecte l'any 2005 i d'un 83% el 2050. Encara lluny de la demanda dels experts a curt termini, però, significaria un canvi radical del posicionament dels EUA. En aquests moments el senador Kerry i la senadora Boxer han fet una nova proposta de projecte de llei que estableix objectius més ambiciosos a curt termini i proposa establir un mecanisme de mercat "cap & trade" com l'europeu.

És evident que la discussió -i l'eventual aprovació- d'un d'aquests projectes de llei seria determinant. En aquest punt, la reunió de Barcelona pot oferir avenços limitats atès que els principis estan clars i cal veure el posicionament final dels EUA durant el mes de novembre.

Tanmateix, es pot establir el marc operatiu per comptabilitzar i distribuir els esforços dels països industrialitzats i treballar en el doble horitzó 2020-2050, per tal de deixar a punt aquesta qüestió per a la decisió final de Copenhagen. És evident que aquesta és la qüestió cabdal, tant per donar resposta a la ciutadania mundial com per donar senyals clars als agents econòmics que el camí traçat no té volta enrere.

Accions efectives de les economies emergents

La segona clau rau en el posicionament dels països emergents. Està també clar que, a diferència del que va succeir a Kyoto, hi ha alguns països emergents que hauran de prendre compromisos de reducció. Cal definir fins a quin punt. Les darreres declaracions a Nova York del president Hu Jintao obren un camí per a l'acord. El govern xinès sembla que estaria d'acord a comprometre's a definir i realitzar projectes de contenció de les emissions, sempre que rebin el suport necessari tant financer com de transferència tecnològica, tot i que encara no estaria disposat a fixar-se objectius concrets. Altres països emergents podrien seguir aquesta línia, si hi ha compromisos creïbles de finançament adequat. A Barcelona es pot avançar sensiblement en aquest compromís i es pot fixar el marc operatiu -programes nacionals de mitigació, verificació periòdica, etc.-.

El suport a l'adaptació dels països més vulnerables i pobres

El tercer punt essencial és el suport als països més vulnerables i més pobres per a l'adaptació al canvi climàtic. Aquest aspecte té un alt grau de consens. Queda per establir la governança. Com s'organitzarà l'ajut? Qui el gestionarà? Quina quantitat és necessària i justa? La Comissió Europea ha xifrat aquesta necessitat en 100.000 milions d'euros i està disposada a finançar entre 2 i 15 mil milions d'euros anuals fins al 2020. Aquesta proposta no està encara confirmada per l'Ecofin -el Consell de ministres de Finances europeu- però situa una xifra sobre la qual discutir. Hi ha moltes propostes sobre la taula, tant de fórmules de finançament com de mecanismes de gestió. Però és possible avançar significativament en aquest punt a Barcelona.

Passa a la pàgina següent

Ve de la pàgina anterior

L'arquitectura financera, la transferència tecnològica i la governança

El quart aspecte cabdal és l'arquitectura financera i la transferència tecnològica entre els països desenvolupats i els països en desenvolupament: l'extensió del mercat europeu de drets d'emissió, la fixació d'objectius en el sector aeri i marítim internacional, els mecanismes de cooperació... L'informe Stern ja establí el 2006 que el cost per fer front al canvi climàtic se situaria a l'entorn de l'1% del PIB mundial -informe revisat a l'alça pel propi Stern i d'altres estudis-. La circulació eficient i amb garanties d'aquest volum de diners és essencial. Evidentment, bona part d'aquests fons hauran de sortir de cadascun dels països i de la inversió privada, però una part haurà de provenir de transferències dels països desenvolupats als països en desenvolupament. Caldrà assegurar-ne l'eficiència i el seguiment -i, evidentment, el proveïment-. Els mecanismes tècnics estan també definits en els documents de negociació i es pot avançar a Barcelona a escatir els punts específics de divergència i acord.

Frederic Ximeno i Francesc Baltasar, en roda de premsa durant la convenció

Foto: Departament de Medi Ambient

El canvi climàtic és inequívoc, d'origen humà i cal reduir-ne les causes de manera intensiva.

Avui són més clares les causes del canvi climàtic i els seus efectes que ja es deixen sentir.

El reconeixement dels governs no estatals i els governs locals

Per a Catalunya hi ha un altre aspecte fonamental. Com a membres de la Xarxa de governs regionals per al desenvolupament sostenible (NRG4SD, per les seves sigles en anglès) vam poder introduir una esmena al document de negociació per al reconeixement de governs com el nostre en el document final de Copenhaguen. Considerem que és fonamental assegurar una aproximació territorial per fer efectius els objectius generals de reducció de gasos amb efecte hivernacle que fixi la comunitat internacional. Al cap i a la fi, per reduir emissions caldrà desenvolupar polítiques energètiques, de mobilitat, d'habitatge, industrials, de

recerca i innovació, moltes d'elles en mans dels governs no estatals i els governs locals. Per tant, cal assegurar una adaptació dels objectius i del finançament per tal de garantir que es desenvolupen aquestes polítiques. A la Unió Europea ja en tenim exemples reeixits com ara el FSE, que es distribueixen segons les necessitats de les regions i financen projectes sorgits dels governs no estatals. En l'àmbit de l'adaptació al canvi climàtic aquesta perspectiva està assolida. Cal provar d'estendre aquesta perspectiva i que quedi, si més no, en l'àmbit de l'anomenada "visió compartida", on ara encara hi queda l'esmena catalana. Vetllarem i treballarem perquè així sigui, amb els nostres companys de viatge (Califòrnia, Escòcia, South Austràlia, Quèbec i molts d'altres).^T

EL PRAT: UN EXEMPLE DE LLUITA CONTRA EL CANVI CLIMÀTIC

Sergi Alegre

Tinent d'alcalde d'Urbanisme, Territori i Medi Ambient

Des d'Iniciativa per Catalunya Verds del Prat, un cop establertes les bases d'un equilibri territorial, d'una gestió integral del cicle de l'aigua i del cicle dels residus, vam plantejar la lluita contra el canvi climàtic com un dels principals eixos de l'acció de govern.

Com ja va passar fa aproximadament uns 10 anys, abans de posar-se en marxa les Agendes Locals 21, les primeres accions lligades fonamentalment a la sensibilització, la mobilitat i l'estalvi energètic es van realitzar sense un full de ruta detallat i sense un lligam entre elles. És, a mesura que des de la societat civil i posteriorment els estaments polítics es parla cada cop més de la lluita contra el canvi climàtic, que ens plantegem, com ho fa bona part del món local català, la necessitat d'establir un pla a llarg termini que, com ha succeït en altres parts d'Europa, segurament haurà de ser complementat amb un altre d'adaptació a aquest fenomen.

El Pla contra el canvi climàtic, a l'igual que totes les mesures prèvies, gira entorn a l'ús de l'energia -en síntesi: consumir menys, consumir més eficientment i consumir energia de fonts renovables-; per la qual cosa l'ajuntament va aprovar, ja fa més d'un any, l'adhesió al Pacte d'alcaldes i alcaldesses per l'energia, que va significar quasi automàticament l'elaboració del Pla d'acció d'energia sostenible per fer possible el compromís de reduir les emissions de CO₂ en més del 20% per a l'any 2020. A més a més, en el camp dels estudis, l'ajuntament va signar un conveni amb La Seda de Barcelona i l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambiental (ICTA) de la UAB per tal d'establir l'inventari d'emissions i un pla de reducció de la pròpia administració local i de tots els serveis associats a la mateixa. Serà amb aquestes dues eines i un procés participatiu amb el Consell Municipal de Medi Ambient que El Prat tindrà, abans de la propera primavera, el seu propi pla amb les mesures concretes, planificades temporalment i amb un mecanisme de seguiment i avaluació.

Però com comentàvem al principi ja estan en marxa des de fa uns anys diverses mesures contra el canvi climàtic; a tall d'exemple poder llistar:

- Mobilitat:** augment del transport públic (en els últims 4 anys hem passat de 6 a 12 línies de bus), augment de les zones de vianants, desenvolupament del Pla de mobilitat de la bicicleta, Pla velocitat 30 km/h.
- Eficiència energètica:** auditories energètiques dels centres educatius gràcies a un conveni amb Gas Natural Soluciones -ja s'han substituït més de 10 sistemes de calefacció-; substitució de 2.949 llumeneres de la xarxa d'enllumenat públic.
- Producció/consum d'energies renovables:** ordenança municipal per a edificacions; instal·lació de 700 m² de plaques solars a diferents equipaments municipals; estudi (amb CILSA) i promoció de la instal·lació de plaques fotovoltaïques per part d'empreses (actualment la potència instal·lada és de 110 kw-p); punt de subministrament de Gas Natural per a la flota de vehicles per a la recollida d'escombraries i la neteja de la ciutat.
- Conscienciació i divulgació:** servei d'informació El Prat Sostenible, ubicat al Centre d'Informació Ambiental Cases d'en Puig, que té com a objectiu principal resoldre les consultes ciutadanes relacionades amb el medi ambient i la sostenibilitat.
- D'altres:** adhesió a la Red Española de Ciudades por el Clima; membre actiu de l'ICLEI (*International Council for Local Environmental Initiatives*); membre d'un estudi pilot a Catalunya sobre les funcions que hauria de tenir una oficina local contra el canvi climàtic; compliment de les mesures recollides en el Pla de descontaminació de l'àrea metropolitana.^T

David Cid, Sergi Alegre i Dolors Camats, a la manifestació per la lluita contra el canvi climàtic de Barcelona, el passat 31 d'octubre

CAMÍ DE COPENHAGEN

EL PAPER DE LA UNIÓ EUROPEA

De 7 al 18 de desembre se celebrarà a Copenhagen una cimera de Nacions Unides sobre el canvi climàtic, cimera de la qual s'espera, ni més ni menys, un acord que substitueixi el Protocol de Kyoto i que estableixi els mecanismes internacionals de cooperació en la lluita contra el canvi climàtic.

Raül Romeva
Eurodiputat d'ICV

Des d'ara i fins a la cimera de Copenhagen és molt important que tinguem clar què ens hi juguem de manera col·lectiva, però també quant a país, en aquest assumpte.

Sembla que ja tothom accepta que l'increment de diòxid de carboni en l'atmosfera que venim enregistrant des dels anys 50 es deu a l'acció humana. En les seves previsions més optimistes del Panell Intergovernamental sobre el Canvi Climàtic (IPCC), disposem d'un marge d'increment de la temperatura d'entre 3 i 7 graus respecte el nivell de l'era preindustrial (1880), i en les estimacions més pessimistes d'entre 2 i 3 graus (IPCC, 2007). No obstant, per sobre d'un increment de 2 graus tindrem enormes problemes. L'objectiu ha de ser, doncs, no superar aquests 2 graus, no per anar bé, sinó per no abocar-nos directament al desastre.

I és que ens acostem a l'hora H, aquella en la que haurem de decidir si volem garantir un futur per a la Humanitat, o simplement llencem la tovallola i la condemnem definitivament. La decisió, però, la prendran aquelles i aquells que hem escollit per governar-nos. Per això serveixen, també, les eleccions, per decidir qui, i com, ens treu d'aquest sotrac.

Raül Romeva, eurodiputat d'ICV

Un dels elements clau de les decisions a prendre per part de la Unió Europea en la definició de l'estratègia a seguir en el marc de la lluita contra l'escalfament global és com ajudar també els països en vies de desenvolupament o països empobrits. Els països en vies de desenvolupament són els que menys han contribuït a l'escalfament global però, en canvi, són els que més en pateixen les conseqüències, degut sobretot a la seva vulnerabilitat geogràfica, la gran dependència que tenen respecte del sector primari (agricultura i pesca) i compten amb una infraestructura limitada per tal de fer front als impactes del canvi climàtic.

Cada any moren unes 300.000 persones degut a onades de calor, inundacions, tempestes o focs (el 90% d'aquestes morts tenen lloc a països en vies de desenvolupament), i els efectes d'aquests fenòmens perjudiquen severament 325 milions de persones (el 98% en aquests països empobrits). L'any 2030 és molt possible que aquestes xifres siguin el doble. El canvi climàtic ha abocat 12 milions de persones a la pobresa i 20 milions més entraran en situació de pobresa l'any 2030.

El canvi climàtic ha abocat 12 milions de persones a la pobresa i 20 milions més entraran en situació de pobresa l'any 2030.

Els europeus i europees, com a uns dels principals responsables del canvi climàtic, hem de ser també els principals contribuents a la seva solució.

Alhora, 26 milions de persones es veuen obligades a emigrar a causa de l'escalfament global i el 2020 en seran prop de 200. I on creieu que volen emigrar? Al món industrialitzat, aquell que és el principal responsable de la seva necessitat d'emigrar, però que després posa totes les barreres possibles per tal que vinguin.

Avui tenim una responsabilitat global. No podem separar totes aquestes qüestions: escalfament global, migracions, responsabilitat agrícola i pesquera, revolució energètica i en el transport, etc.

Defenso que la UE es compromet a ajudar els països en vies de desenvolupament, amb compromisos de despesa concrets, per fer front a l'escalfament global del qual nosaltres, i el nostre nivell de vida, en som directament responsables. Així mateix, cal que siguin recursos nous, addicionals als actuals recursos destinats ja a l'ajuda al desenvolupament.

Que ningú s'enganyi. Ens trobem davant d'una crisi global i en tant que principals responsables, com a europeus i europees, hem de ser també els principals contribuents a la seva solució.

L'objectiu ha de ser que la temperatura de la Terra no augmenti més de 2 graus.

Els països en vies de desenvolupament són els que menys han contribuït a l'escalfament global però, en canvi, són els que més en pateixen les conseqüències.

5 RAONS (NOMÉS) PER INCORPORAR LA DIMENSIÓ DE GÈNERE I LES DONES A LES POLÍTIQUES CONTRA EL CANVI CLIMÀTIC

Dones amb Iniciativa

La dimensió de gènere del canvi climàtic està guanyant visibilitat a mesura que les causes i conseqüències del canvi climàtic es van fent cada cop més clares.

Per què ens ha de preocupar el gènere davant el canvi climàtic? En primer lloc, perquè les dones tenen un rol principal en qüestions relacionades amb el medi ambient i la sostenibilitat: en l'agricultura i en la producció d'aliments, en l'ús dels recursos en l'esfera domèstica, en la preservació i conservació del medi ambient; en la recollida i el consum d'aigua; etc. En segon lloc, perquè les desigualtats de gènere impedeixen les dones participar en les actuacions de resposta al canvi climàtic i les fa més vulnerables davant les seves conseqüències;

com en els desastres naturals que exacerbem les desigualtats de gènere en l'accés als recursos, al patiment de malalties, etc. Les barreres legals i informals que impedeixen l'accés de les dones als recursos i a l'equitat, per exemple, agreuja la situació de vulnerabilitat de les dones als efectes adversos del calentament global i margina les seves contribucions a les decisions relacionades amb el clima. En denegar l'accés de les dones a la propietat, al treball, als salaris justos o a la representació en els governs, estem limitant els mitjans a través dels quals les dones poden garantir la seva capacitat de recuperació econòmica i contribuir als processos de resposta al canvi climàtic. En tercer lloc perquè les dones són agents de canvi. Les dones coneixen els factors que les fa, a elles i a les seves

comunitats, més vulnerables a la crisi mediambiental. L'experiència en l'ús sostenible dels recursos, la preservació i conservació ecològica, etc. són una font molt valuosa d'informació i expertesa. A més, elles tenen un rol central en determinar la neutralitat de la contribució de les llars i les famílies al canvi climàtic. En quart lloc, perquè la lluita contra el canvi climàtic i l'economia verda és també un negoci multimilionari del que les dones s'han de beneficiar. L'any 2006 la FAO va publicar l'estudi *Gènere: el component perdut de la resposta al canvi climàtic*, que destaca la importància que les dones s'assegurin un lloc en la resposta al canvi climàtic, un negoci que va en augment, amb l'assignació de fons directes a tot tipus de projectes en els sectors públics i privats. En cinquè lloc, perquè ja s'han perdut moltes oportunitats.

Malgrat que els esforços d'algunes organitzacions és significatiu, el cert és que l'objectiu d'incorporar la dimensió de gènere i les dones en les polítiques contra el canvi climàtic és lluny d'assolir-se. Una primera ullada als mecanismes de finançament establerts per l'UNFCCC mostra que no existeix cap requeriment relacionat amb el gènere o les dones. Les dones estan absents, malgrat les demandes per a la seva incorporació en les estructures de l'UNFCCC i del protocol de Kyoto (COP-7, resolució de Marrakech, any 2001). No hi ha hagut una altra menció específica al gènere o a les dones en cap altra decisió final o resolució de les negociacions del COP (fins a l'any 2007). L'absència de la perspectiva de gènere i de les dones en els acords globals sobre canvi climàtic és injusta. Vegem què passa en el COP 15.

LES CIUTATS EN LA LLUITA CONTRA EL CANVI CLIMÀTIC

PART DEL PROBLEMA I PART DE LA SOLUCIÓ

Des de fa uns anys, en el món local s'ha experimentat un canvi de paradigma molt significatiu en la qüestió del canvi climàtic. En el tret de sortida de la Conferència de Rio de 1992 la pregunta rellevant per a les ciutats era entendre per què eren importants les negociacions de les Nacions Unides per als governs locals de tot el món. Aquesta situació s'ha capgirat i ara toca convèncer els estats que les ciutats i els governs locals són molt importants per a les negociacions climàtiques que porta a terme les Nacions Unides.

Imma Mayol

Tinenta d'alcalde de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona

La creixent urbanització de la població mundial ha fet de les ciutats un àmbit especialment vulnerable als efectes del canvi climàtic, especialment aquelles ciutats ubicades en entorns costaners o en països en vies de desenvolupament, on resulta més difícil dotar-se de mecanismes de protecció que serveixin per al global de la població. Les ciutats alberguen ja el 50% de la població mundial i per a l'any 2050 es preveu que dos terços de la humanitat visqui en ciutats. Els consums en aquests àmbits urbans representen més del 70% de l'energia mundial i el 80% de les emissions de diòxid de carboni.

En aquest context resulta obvi, doncs, que les ciutats són bona part del problema de canvi climàtic però també un component essencial de la solució al mateix. Tot i així, ni el Conveni Marc de les Nacions Unides sobre canvi climàtic de 1992 ni el Protocol de Kyoto de 1997 van preveure una vinculació estreta entre les accions que es podien emprendre a nivell local, regional i estatal.

Malgrat aquesta exclusió que ha patit el món local en les negociacions climàtiques, en el balanç fet a la cimera de Johannesburg l'any 2002 (conferència coneguda com a Rio+10) es va poder comprovar com les ciutats havien estat més aplicades en fer els seus deures que no pas les regions i els estats.

A Johannesburg va quedar palès com des del món local s'havia aconseguit articular accions per a la mitigació del canvi climàtic amb més eficàcia i més flexibilitat del que ho estaven fent els governs estatals i regionals. Això no vol dir que uns siguin millors que els altres sinó que més aviat pot ser el reflex de la facilitat d'actuació que es troba a l'entorn de cadascun dels diferents nivells de govern.

Les ciutats disposen d'un millor coneixement de la realitat territorial, major proximitat amb el ciutadà i facilitat per establir complicitats i compromisos comuns, a part de tenir una valuosa experiència acumulada pels anys d'aplicació d'accions efectives per reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle.

Els governs locals poden aconseguir una proximitat envejable amb la ciutadania. La seva implicació en processos participatius són un marc immillorable per a l'aprenentatge en comú i per al convenciment de la necessitat d'adoptar hàbits de vida més sostenibles. Això és un actiu de primer ordre, perquè combina canvi en el món real i canvi en les actituds, difícil d'aconseguir des d'altres nivells de govern. No s'hauria de desaproveitar l'ocasió per explicar el potencial que suposa implicar directament la ciutadania en els processos de canvi perquè aleshores es perdria l'oportunitat de transferir aquestes experiències als espais en què s'elaboren les grans polítiques contra el canvi climàtic.

Imma Mayol, a la inauguració de la Fàbrica del Sol, a Barcelona

Foto: Arxiu de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona

Els consums en aquests àmbits urbans representen més del 70% de l'energia mundial i el 80% de les emissions de diòxid de carboni.

Les ciutats són bona part del problema de canvi climàtic però també un component essencial de la seva solució.

L'objectiu és coordinar esforços per treballar en pro d'un règim ferm i exhaustiu per lluitar contra el canvi climàtic en el període posterior a l'any 2012.

Però no tot són avantatges per als governs locals. Els recursos financers són relativament febles si es té en compte que les ciutats apleguen la major part de la població i, per tant, són l'origen de gran quantitat d'emissions de diòxid de carboni. Les ciutats tenen voluntat i capacitat per endegar moltes iniciatives interessants per a la mitigació del canvi climàtic, però necessiten participar dels mercats i del finançament per portar-les a terme amb la urgència que reclama el canvi climàtic. El problema és que no sempre és possible assolir un ritme d'inversió desitjable si ho fan a títol individual, per la qual cosa cal seguir treballant per endegar noves iniciatives però alhora reforçar les aliances entre ciutats i governs locals.

Vista aquesta necessitat de cooperació, a la conferència del clima de Bali de 2007 les principals associacions de governs locals del món, en representació de les ciutats de tot el planeta, es van dotar d'un Full de Ruta de Governos Locals. L'objectiu és coordinar esforços per treballar en pro d'un règim ferm i exhaustiu per lluitar contra el canvi climàtic en el període posterior a l'any 2012, així com per cridar l'atenció sobre el paper cabdal i l'interès de les ciutats i els governs locals en la protecció del clima en la propera COP15 del mes de desembre a Copenhaguen.

La Cimera del Clima de Copenhaguen serà clau per tal d'aconseguir un acord important del repte que significa el canvi climàtic, ja que és l'última oportunitat per aconseguir un tractat a temps suficient que pugui ser ratificat per tots els països abans de 2012, any en què el Protocol de Kyoto i els seus corresponents mecanismes deixaran de ser operatius.

Així doncs, ara que els estats estan immersos en un nou procés multilateral de negociacions sobre el clima - principalment negociacions entorn els compromisos particulars i col·lectius de reducció de gasos d'efecte hivernacle- les ciutats i els governs locals gaudeixen d'una oportunitat única per aportar i informar els responsables de la presa de decisions polítiques globals sobre les experiències de les ciutats.

Les ciutats i els governs locals ofereixen el seu suport als estats per tal que aquests pactin objectius de reducció ambiciosos, així com una estratègia exhaustiva a fi d'escometre el canvi climàtic globalment, però tenint en compte que alhora cal que s'abordin efectivament les necessitats locals, de manera que les ciutats puguin complir plenament les tasques que els siguin assignades a partir dels acords sorgits a Copenhaguen.

Mayol, durant un acte de l'Agenda 21 de Barcelona

Foto: Arxiu de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona

MÉS TREBALL MÉS SOSTENIBLE

FESTIVAL ROIG.CAT

disseny: www.siscubellido.com

CATPEOPLE

post - punk BCN

COLA JET SET

pop BCN - ex Fresones Rebeldes

LOS SEÑORES DE PELÁEZ

pop d'autor - BCN

RAZZ 2

C/PAMPLONA, 88

DISSABTE 21 DE NOVEMBRE 21H

Preus:

Adherits/des: 2€

Anticipada: 3€

Taquilla: 7€

Entrades anticipades a la venda a:

ATRAPALO.COM

Ocio al mejor precio

i Seu Nacional

Joves d'Esquerra Verda

C/ Armengol, 2-8 baixos, 08003 BCN

JOVES
d'esquerra
verda

www.joves.cat